

МАРКО ВОВЧОК

МАКСИМ ГРИМАЧ

НАША КНИГА

Марко Вовчок
МАКСИМ ГРИМАЧ

I

Не за вас се діялось, — давно колись, як панувала на Україні
удвозі Польща і Московщина. Московщина обладувала
Україною сьогобочною. Застави хоч стояли, та не густо; сторожа
не пильнувала так, як от тепер по Збручеві, чи що; то Дніпром
руччіші людці перевозили всяке добро, не оплачуючи: шовки,
оксамити, парчі-сутозолоті, пахучі шафрани й крами дорогії, в
барильцях щире золото й срібло.

Саме проти Черкас, нижче Домонтова, сидів хутором над
Дніпром Максим Гримач; то сей і довгенько кохався в тому.
Такий-то багатир! Ходив у жупанах, та в сап'янцях, та в атласах.
І хороший був: повновидий, чорнобровий, чорноусий; а веселий,
а жартовливий! Було, як вийде в неділю поміж люди, то так його
і обступлять. Дуже його любили.

— От, — каже, було, хто з громади, — ти, брате Максиме,
зовсім у пана вбрався.

— Еге ж, братіку, вбрався. Вбирайтесь лишень і ви, добрі
люди. Добре панам жити, кат їх не взяв! Уже тепер годі за вас
підставляти шию, годі! Буду їсти, та пити, та хороше ходити, —
звісно, так, як панові вельможному годиться.

А такий був: нехай тільки станеться кому з нашого села
пригода — головою ляже, а вирятує; нехай зачепить хто чужий,
то й не збудеться лиха: налетить, як той вихор нагальний,
доценту викорчує. Колись шляхтич да заняв козаچه поле, то він
і хату його спалив, і попіл розвіяв, і самого протурив за Дніпро.

Коли жив, то, може, й досі пам'ятає, які нагайки-дротянки плелися в пана Максима Гримача.

Був Максим удовець, мав дві дочки. Одна — Катрею звали — вже дівчина доросла, а хороша та пишна, як королівна; друга — Тетяна, так собі підліток, невеличечка; звивається, було, в дворі або в віконце виглядає, як ясочка. Жили вони в батька у розкошах.

Ото, було, як опівночі, то й пливуть човни Дніпром та й пристають під старою вербою; а пан Максим їх веде до світлиці та приймає, що треба. Забулась, як на ім'я того пана, що пересилав йому човнами все те добро. Він держався в кам'яній печері поміж горами, над Дніпром, і ніхто про те не знав, окрім купки вірних козаків.